

Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter

2017/2018

Skolans främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Skolans arbete för lika rättigheter och lika möjligheter

Arbetet grundar sig i de sju diskrimineringsgrundarna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder och annan kränkande behandling.

Riktlinjer och rutiner för trakasserier och sexuella trakasserier

I verksamheten ska det finnas riktlinjer där det tydligt beskrivs vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär, var den utsatte kan vända sig och hur arbetet ska se ut. Detta ska finnas oavsett om verksamhetens undersökning finner behov eller inte.

Modellen 4 steg

I verksamheten genomförs ett fortlöpande arbete utifrån arbetsmodellen "4 steg". Utifrån modellen arbetar verksamheten fram förebyggande åtgärder mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan. Arbetets fyra steg ska löpande dokumenteras.

Undersökning > Analys > Åtgärd > Följ upp och Utvärdering

Förebyggande arbete mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan

Verksamheten antar, efter undersökning och analys, aktiva åtgärder för att arbeta förebyggande kring diskriminering och annan kränkande behandling på skolan. Åtgärderna ska genomföras i hela verksamheten. Det behöver inte finnas någon i verksamheten som drabbas idag, utan det handlar om att det finns risk eller hinder som skulle kunna leda till att någon blir diskriminerad.

Vad:

Det genomförda arbetet

Hur:

Observation, samtal och reflektionsunderlag

När:

Jan – delutvärdering
Maj – uppföljning och utvärdering

Vad:

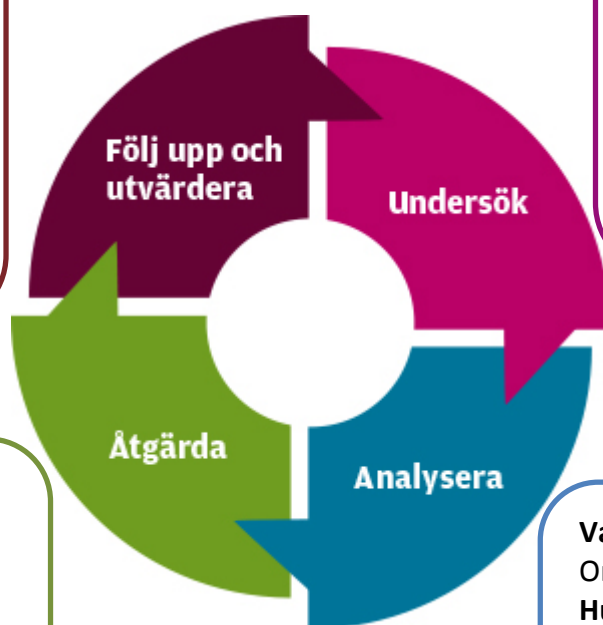
Kartlägga risker och hinder, attityder normer och strukturer

Hur:

Observation, samtal och reflektionsunderlag

När:

September

Vad:

Förebyggande åtgärder

Hur:

Förebyggande arbete genomförs utifrån resultat av analyserna

När:

Oktober

Vad:

Orsaker – varför?

Hur:

Sammanställa och dra slutsatser

När:

Oktober

Undersökning.

Under september/oktober genomförs samtal, reflektion och observationer i barngruppen.

Reflektionsunderlag

Frågorna grundar sig i de sju diskrimineringsgrunderna där de vuxna svarar utifrån barnen på skolan.

Samtalsunderlag

Samtalen med barnen grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling. Samtala kring hur barnen upplever skolan.

Observationer

Observationerna grundar sig på de sju diskrimineringsgrunderna och annan kränkande behandling och ska utgå från barnens verksamhet på skolan.

Analys

När kartläggningen (reflektioner, samtal och observation) sammanställts analyseras orsakerna till upptäckta risker och hinder. Det handlar alltså om att reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör.

Åtgärder

Genomföra de förebyggande åtgärder som krävs utifrån vad undersökningen och analysen visar. Dokumentera de konkreta åtgärder som ska genomföras. Arbeta utifrån de riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder som tagits fram.

Uppföljning och utvärdering

I januari och maj följer respektive arbetslag upp hur de följt riktlinjer, rutiner och aktiva åtgärder. Till nästa läsår används erfarenheterna tillsammans med en ny undersökning, för att skapa underlag till ny analys.

Reflektionsunderlag

1. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **kön**?
(Med kön avses här kvinnor, män, transsexuella, eller annat som kan relateras till individens kön)
2. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på **könsöverskridande uttryck eller identitet**?
(Med könsöverskridande uttryck eller identitet avses här individer som inte identifierar sig som man eller kvinna, utan ser sig som transsexuell)
3. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **etnisk tillhörighet**?
(Med etnisk tillhörighet avses här olika nationaliteter, hudfärger, kulturer)
4. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **religion eller annan trosuppfattning**?
(Med religion eller annan trosuppfattning avses här till exempel kristendom och islam, men även ateism är en trosuppfattning)
5. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **funktionsnedsättning**?
(Med funktionsnedsättning avses här exempelvis nedsatt syn eller hörsel, allergier, svårt att gå, dyslexi. Kortare episoder som ett brutet ben, ångest eller depression som varar under en månad räknas inte som funktionsnedsättning enligt diskrimineringslagen, lagen kräver längre tid för att kalla det funktionsnedsättning)
6. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **sexuell läggning**?
(Med sexuell läggning avses här att du inte får behandla en människa annorlunda på grund av vem hen blir kär i)
7. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig i **ålder**?
(Med ålder avses här antal födelsedagar, du får inte behandla en människa annorlunda på grund av ålder)
8. Vilka risker och hinder kan du se i verksamheten för barnen som grundar sig på annan kränkande behandling?
(Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...)

Samtal med barnen

Arbetet ska ske i samverkan med barnen. Varje enskilt barn behöver inte delta utan samverkan kan ske med representanter. Syftet med samtalen är att pedagoger ska få syn på risker och hinder i verksamheten.

Förslag på samverkan med barnen:

- Ta kort på några olika miljöer i din verksamhet inne och ute. Med hjälp av "smileys" kan du fråga barnen hur de känner sig i de olika miljöerna. För samtal.
- Samtal utifrån normkritisk litteratur eller bilder

<http://www.normkritiskpedagogik.se>

<https://www.youtube.com/watch?v=XjJQBiWYDTs>

Observation

Syftet med observationerna är att upptäcka om det i barngruppen finns tecken på risker och hinder eller risker för arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Ta hänsyn till miljö, material, samspel barn – barn, vuxen – barn.

1. Kön – har alla samma rättigheter och möjligheter?
2. Könsoverskridande uttryck eller identitet – råder ett vidgat normkritiskt förhållningssätt?
3. Etnisk tillhörighet – har alla samma rättigheter och möjligheter?
4. Religion eller annan trosuppfattning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
5. Funktionsnedsättning – har alla barn möjlighet att delta på sina villkor?
6. Sexuell läggning – har alla samma rättigheter och möjligheter?
7. Ålder – ges alla möjligheten att delta på sina villkor?
8. Annan kränkande behandling - Otrygga platser? Hur fördelar pedagoger sig? Utesluts ur lek...

Riktlinjer och rutiner

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan handla om beröring, tafsande, skämt, förslag, blickar och bilder som är sexuellt anspelade och/eller nedvärderande.

Kränkning av barn

Kränkningar av barn kan förekomma i form av diskriminering eller kränkande behandling. Det är när ett eller flera barn missgynnas direkt eller indirekt, av skäl i någon annan form än genom en av de sju diskrimineringsgrunderna.

Arbetsgång vid befarad kränkande behandling/diskriminering

Den som utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier avgör vad som anses vara kränkande. Eftersom upplevelsen av trakasserier kan vara olika är det viktigt att berätta hur du känner.

Alla barn ska få hjälp och stöd i den aktuella situationen. De vuxna förklarar dem för dem och att det måste få ett slut.

Personalen följer blanketten [Arbetsgång vid uppgifter om befarad kränkande behandling/diskriminering](#) (Klickbar länk), när de antingen sett eller fått information om trakasserier, kränkningar eller diskriminering.

Adress till

blankett: <https://intranet.hallsberg.se/download/18.3d4af0151504c4ad1b880001505/1477397732425/BI%201%20Kr%C3%A4nkande%20behandling%20anm%C3%A4lan%20och%20utredning.dotx>

Vad händer sedan

Skolan har skyldighet att utreda alla anmälningar. Detta ska ske snabbt och diskret genom att tala med de inblandade. Information om att det är en pågående utredning ska nå alla inblandade. Det ska även informeras om vad utredningen gett när arbetsgivaren är klar.

Dokumentation av det fortlöpande arbetet

Skolverkets nya krav från januari 2017 omfattar att arbetet med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta **alla** diskrimineringsgrunder. Nytt är också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det har också införts en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation. Detta dokument, plan för kränkande behandlingar och diskriminering har förändrats under tiden som denna plan gäller. Det medför att de analysverktyg som används inte helt stämmer överens med hur den nya planen är utformad. I denna övergång gör skolan en tydlig plan med material ur tidigare arbetsätt.

Undersök (ht 2017)

Undersökningen bygger i denna plan på en "Trivselblankett" som delas ut till samtliga elever. Barnen har enligt materialet även haft möjlighet att samtala och ge åsikter om trygghet och mående. (Materialet har med andra ord inhämtats delvis ur gamla metoder, som till nästa utvärdering är borta).

Analysera (ht 2017)

- Enligt materialet verkar det viktig att finnas där barnen befinner sig (inne/ute), men *fotbollsplanen* pekas ut extra tydligt.
- En betoning finns även på att de vuxna sprider ut sig på skolgården.
- Undersökningen visar på att pedagogerna bör fortsätta äta tillsammans med barnen på lunchen.
- De vuxna ska vara förebilder och därför bemöta barnen på lämpligt vis.
- En önskan att barnen ska känna sig delaktiga, medvetna och att de har möjlighet att påverka hur planen ska formas.
- Enligt trygghetsenkäten är följande områden flaggade som otrygga: toalett, matsalskän, kapprum, omklädningsrum (idrotten).
- Enligt trygghetsenkäten finns indikationer på vissa håll att barn upplever sig retade eller att de inte trivs.
- I trygghetsenkäten har enskilda barn nämnts vid namn på frågan "Känner du till om någon i din klass är utsatt eller retad".
- Enligt trygghetsenkäten är det endast 8 elever som uppger att de kan tänka sig att prata med skolsköterskan om utsatthet, kränkning eller liknande.

Konkreta åtgärder (ht 2017)

- Personalen är ute på rasterna och sprider ut sig för att kunna uppfatta vad som händer. Extra betoning på att vara kring fotbollsplanen. **(Förebyggande åtgärd)**
- Personalen fortsätter med pedagogiska måltider och utnyttjar möjligheten att skapa relationer till eleverna. **(Förebyggande åtgärd)**
- De enskilda barn som nämns i trygghetsenkäten ska säkras genom att klasslärare skapar en god uppfattning om nuläget. Därefter tas beslut om ytterligare insats, annars ingår de i värdegrundsarbetet i klassen och på skolan. **(Förebyggande åtgärd)**

- Personalen är medveten om vikten av att vara goda förebilder. Bemötande i och utanför klassrummen, vid vardagssituationer såväl som svåra situationer. **(Främjande åtgärd)**
- Personalen ansvarar för att ge eleverna möjlighet att vara delaktiga och gör dem medvetna om hur de kan påverka planen. **(Främjande åtgärd)**
- I klassrumsmiljön ska värdegrundsarbetet inkluderas i de ämnen som står på schemat. **(Främjande åtgärd)**
- Personalen bör se över arbetet med värdegrunden i klassen, men även för hela skolan. Fadderverksamhet och skolgemenskap är begrepp som ska utredas vidare. **(Främjande åtgärd)**
- Personalen är nu medveten om de områden på skolan som flaggas som otrygga. I olika miljöer ska personalen diskutera hur dessa områden kan upplevas trygga. **(Främjande åtgärd)**
- Toaletterna som uppnår mest negativt resultat, ska ses över skyndsamt för att se vad som kan göras för att öka trivsel och trygghet. **(Främjande åtgärd)**
- Orsaken till resultatet kan bero på olika faktorer, men skolan måste tydliggöra vem skolsköterskan är, vad hon arbetar med och var. Klasserna bör dessutom låna in skolsköterskan för introduktion och för att göra enklare föreläsningar. Dessutom kan skolsköterskans roll behöva avdramatiseras på grund av att vissa barn endast känner till henne på grund av vaccinering och sprutor. **(Främjande åtgärd)**

Följa upp och utvärdera (vt 2018; ht 2018)

Utvärdera hur arbetet fungerat, vilka erfarenheter tar vi med oss?

ARBETSGÅNG VID UPPGIFTER OM BEFARAD KRÄNKANDE BEHANDLING/DISKRIMINERING SKETT

Arbetsgång

Uppgifterna kan komma från t.ex. barn, lärare, vårdnadshavare, anonym eller annan personal i verksamheten.

1. Personal i verksamheten får kännedom om att kränkande behandling har skett. Personal anmäler till rektor genom att fylla i blankett 1 och kontaktar vårdnadshavare.
2. Blankett 1 lämnas sedan till rektor som i sin tur anmäler till bildningsförvaltningen (huvudman).
3. Rektor avgör om inkommen anmälan och utredning behöver utredas ytterligare med åtgärder eller om händelsen kan anses utagerad och avslutad.
4. Vid allvarligare form av kränkning/upprepad kränkning ska rektor utse ansvarig person/personer för eventuella ytterligare utredningar, åtgärder, uppföljning och utvärdering.

Uppgifter om att kränkande behandling har skett

1. Utsedd personal ansvarar för blankett 2.
2. Vårdnadshavare, berörda lärare, arbetslag, förskolechef och de inblandade informeras.
3. Fyll i blanketten *Åtgärder och uppföljning/utvärdering* (blankett 2).
4. Ansvarig person/personer utses för att se till att åtgärder och uppföljning fullföljs.

Uppföljning/utvärdering

1. Den/de som är ansvarig följer och utvärderar insatta åtgärder (minst 1 ggr/v i 2 veckor) med den som har blivit utsatt och den/de som utsätter. Dokumentera på blankett 2.
2. Om kränkningarna har upphört vid uppföljning och utvärdering kan ärendet avslutas. Om inte, fyll i en ny blankett 2. Det är nu viktigt att hitta nya effektiva lösningar för att kränkningarna ska upphöra. Detta ska upprepas till kränkningarna har upphört.